

GEMAAL WORTMAN

Gemaal Wortman bemaalt in Oostelijk Flevoland het gebied boven de lijn Almere, Dronten, Ketelhaven en loost op het IJsselmeer.

Oostvaardersdijk 32, Lelystad | (0320) 260 231 | www.zuiderzeeland.nl

GESCHIEDENIS

In november 1956 werd gemaal Wortman in werking gezet om de oostelijke Flevopolder leeg te pompen. Dit lukte, samen met de gemalen Lovink (Harderwijk) en Colijn (Ketelhaven), binnen negen maanden. Gemaal Wortman is vernoemd naar dr. ir. H. Wortman (1859-1939), die voor de Zuiderzeewerken belangrijk werk verrichtte. Hij maakte deel uit van de zogenaamde Begrotingscommissie (1913), was directeur-generaal der Zuiderzeewerken (1919-1929) en later lid en voorzitter van de Zuiderzeeraad.

DE INSTALLATIE

In het gemaal staan vier pompen, aangedreven door dieselmotoren. Elke pomp kan 500.000 liter per minuut uit de polder pompen. Als alle pompen draaien, betekent dat dus 2 miljoen liter water per minuut.

BEVEILIGING

Alle gemalen maken deel uit van de hoofdwaterkering en zijn als het ware in de dijk geplaatst. Daarom zijn ze voorzien van terugslagkleppen, die moeten verhinderen dat het water dat via de perskokers wordt weggepompt naar het oppervlaktewater via diezelfde weg kan terugstromen de polder in. Net als bijna alle gemalen van Waterschap Zuiderzeeland zijn ook in gemaal Wortman mechanisch bedienbare persschuiven aangebracht, evenals terugslagkleppen (op de plaats waar het water de persbuis verlaat om in het IJsselmeer of Markermeer terecht te komen).

ENKELE BIJZONDERHEDEN

- In de zuid-westgevel van het gemaal is een beeldhouwwerk geplaatst van prof. Paul Grégoire uit Amsterdam. Het hoofdmotief

van de voorstelling is een beeldengroep: links een vrouwenfiguur (de zee), die een kind (het jonge land) afstaat aan een sterke mannenfiguur, die het afgestane land zal bewerken en bewonen. Het geheel is geflankeerd door symbolen als vissen, zeeaster, schelp en bever.

- Op de binnenwand van de gevel staat een wandschildering, ontworpen en uitgevoerd door Hans van Norden uit Amsterdam. De schildering beeldt links de zee uit en rechts het nieuwe land, waar de vlag is uitgestoken.

TECHNISCHE GEGEVENS

MOTOR

- Merk: Stork Hesselman
- Type: 7 cilinder, 4 tact dieselmotor
- Vermogen: 736 Kw (1.000 pk)
- Omwentelingen per minuut: 225

KOPPELING Vulcan

TANDWIELKAST/OVERBRENG VERHOUDINGEN:

van 225 omw/min naar 111 omw/min

DIAMETER POMPWAAIER 2.400 mm

SCHOEPEN centrifugaalpompe met 5 bladen

OPBRENGST 500 m³/min

BRANDSTOFGEBRUIK/BRANDSTOF OPSLAG

- 160 liter gasolie per uur per motor
- Opslag 8 ondergrondse tanks van 100.000 liter

DRAAIUREN

tussen 200 en 300 uur per motor per jaar